

zochten tusschen het Christendom en het moderne leven. Aan hen, die wilden aanpassen. Tegenover hen, die hier niet van wilden weten, voelden zij zich de „Jongeren“. Zij zagen slechts één tegenstelling onder de Christenen, die tusschen „Ouderen“ en „Jongeren“.

En beiden vergaten maar al te zeer, dat we allen Jongeren van Christus moeten zijn.

Beiden zagen te weinig in, dat wij ons in de eerste plaats moeten reformaten naar de Schrift. De ouderen vergaten de standaardwerken als „De Gemeene Gratie“ e.d. te toetsen aan de Schrift. En de „Jongeren“ vergaten, dat men zich in de eerste plaats niet moet oriënteren aan de cultuur, doch aan de Schrift.

Geen van beide groepen zagen zuiver het wezen der cultuur: bouwen en bewaren in den dienst van God. En toch..... deze gedachte was reeds door Prof. Bieserveld gelanceerd, hoewel niet uitgewerkt. Aan Prof. Schilder komt de eer toe, op dit probleem te zijn ingegaan. Lees slechts zijn boekje „Christus en Cultuur“. Dit is een boekje van enorme betekenis. Het benadert de problemen niet van uit het gezichtspunt der Gemeene Gratie (een menselijke constructie), doch beziet de dingen onder eenwigheidslicht: gaat uit van Gods mandaat, zijn opdracht aan de menschen, — om de aarde te bouwen en te bewaren.

Nu we achter de zaken staan en de Vrijmaking hebben meegemaakt, zien we de fouten van 1920: de zwakke plek in ons kerkelijk leven was toen, dat we zekerheid te veel bij menschen zochten en te weinig in de Schrift. De „Ouderen“ (de B-richting althans) leefden te veel bij Kuiper en de „Jongeren“ bij Bavinck (de Bavinck van „Modernisme en Orthodoxie“). De beweging der „Jongeren“ verzandde langzamerhand. Vooral na het conflict Geelkerken. En de aanvankelijke leiding van „De Reformatie“ werd steeds meer scholastiek. Prof. Hepp ging de verkeerde richting uit: de pluriformiteit der Kerk werd geleerd en..... men trachtte haar toe te passen ook door een Calvinistenbond op te richten, waarin ook voor niet-Calvinisten plaats was. Prof. Groshede ging toen Gereformeerden in ruimeren en engeren zin onderscheiden. Zoo gaat men er toe over om het woord Gereformeerd te vervangen door algemeen-Christelijk en van alles de Grootste Gemeene Deeler te nemen, om te eindigen in een Christendom boven geloofsverdeeldheid. Dan gaan Gereformeerden, Remonstranten en Modernen gezamenlijk „evangeliseren“. Dan gaat men oecumenisch denken en heeft men in zijn nieuwen tempel voor ieder een plaats, behalve voor hen, die schriftgetrouw niet van een doorbraak willen weten. Dan maakt de onverdraagzaamheid der verdraagzamen haar slachtoffers!

Ook in 1920 ging men te veel uit van wat men w a r n a m: ten eerste van de resultaten der moderne cultuur, en in verband daarmee van de Gemeene Gratie.

Ik wil hier enkele zinnen overnemen uit het Ope-

„GIDEONSBENDE“.

Noch trooste my 't geloove, al was 't schoon, dat
[ick van
't Gantsch leger maer behiel thienmalen dertigh
[man:
Al was 't schoon dat ick zag dat 't heyrkracht
[der ryanden
Lagh voor my ala het zand aen d'engevochten
[stranden.

J. v. d. VONDEL, Gedeon, 1618—1625, I blz. 276.

ningswoord der Redactie in het eerste nr van „De Reformatie“:

„De kerk, het Christendom, is echter ook geroepen tot een opnieuw zich oriënteren tegenover de vraagstukken, die deze eeuw haar voorlegt, de wetenschappelijke, de politieke, de sociale, ook de aesthetische vragen, — en, waar ze uit onzen kring opduiken, uit de zoekende zielen, speciaal van „Jongeren“ (die soms ook „ouderen“ zijn), daar mag de kerk ze niet dood-zwijgen, veel minder ze van te voren brandmerken als verschijnselen van ongeloof. Door zulk een ontkenning en kritiek zou zij juist een oorzaak worden tot vervreemding en ongeloof.“

Zelfs waar de buiten-Christelijke wetenschap, de ongeloofvige tegenpartij, de moderne staat of ook het pure maatschappelijke leven, ons voor de vraagstukken stelt, — daar mogen we niet volstaan met het afwijzend gebaar, — daar is ook de roeping tot doordenken en bezinning, of God door de vruchten der algemeene genade zijn kerk verrijken, tot ontwikkeling en verdieping aansporen wil.

We hebben te vragen of de wijsbegeerte ons iets te zeggen heeft bij het inleven in het oude dogma en of de wetenschap met haar grootsche ontwikkelingen ons iets kan geven tot zuiverder zien of getrouwer overzetting der Schrift, of de sociale vernieuwing ons ook verplicht tot verandering in het systeem der opvoeding in de zorg van de kerk, van de armen, in de opheffing van de vrouw tot het kerkelijk recht, in het algemeen in de bewaking en voeding der zielen volgens de nooden en gaven van dezen tijd.....

Waar was men bang voor?

Dat de kerk te weinig rekening hield met den veranderingen tijd, met den opbloei der moderne cultuur, met de resultaten der moderne wetenschap.

Wat vergat men te veel? Dat men het verkregene: hetgeen ons o.a. Kuiper en Bavinck hadden geschonken, moet toetsen aan het Woord.

J. GEELHOED.

„De Reformatie“ en de studentengeneratie van de laatste jaren

De gereformeerde studentengeneratie van de laatste jaren, dat is de generatie van studenten, die door God veilig is gedragen door de gevaren van oorlog en bezetting heen, en die sedert '45 gestudeerd heeft in Groningen, Utrecht en Leiden, in Amsterdam, Rotterdam, Delft en Wageningen, als ook in Kampen. Het zijn de kinderen der kerk, die den strijd der kerk, dat is: den strijd des HEEREN, te voeren hebben, evenals al hun broeders en zusters, alleen maar: op een bijzonder front, en in een heel gevaarlijke sector. Want — en nu laat ik Kampen even buiten beschouwing —, zoowel in het wetenschappelijk onderwijs door grotendeels ongeloofvige hoogleraren, als ook in de aparte gemeenschap, die door de studenten samen gevormd wordt, is veel, dat de trouw aan het Woord ondergraaft en bemoeilijkt. In dit opzicht hebben de studenten buiten Kampen het veel en veel zwaarder dan de studenten in Kampen.

De strijd der kerk zette zich voort op ons studentenfront. Het vriendschappelijk contact met N.D.D.D., het corps aan de V.U., en S.S.R., den bond van „gereformeerde“ studenten aan de diverse andere universiteiten, werd na driejarige briefwisseling en samenspreking in 1948 door F.Q.I. voor verbroken verklaard. We poogden een vergadering te beleggen met de theologische studenten van de V.U., om ze van hun weg terug te roepen, en we zochten anderzijds naar nauwere contacten met de christ. geref. studenten in Apeldoorn, om met hen te spreken over de noodzaak tot kerkelijke eenheid. Die contacten zijn gekomen, o.a. is er vorig jaar een goede driedaagse conferentie in Kampen geweest. Ook in de C.S.B. zette de strijd zich voort.

In tal van organisaties ging de oecumenische wind blazen, zoo ook in de vereeniging van theologische studenten aan diverse universiteiten; sindsdien heeft Kampen-b (de aanduiding van ons) als vanzelf geen redacteur meer aangewezen voor de bekende periodiek „Vox Theologica“. In Bazel werd een groote conferentie gehouden van christelijke studenten uit tal van Europeesche landen. Er waren een paar honderd deelnemers en allerlei sterren aan den wetenschappelijken hemel voerden het woord. We hadden besloten een „waarnemer“ er heen te zenden, en mij zelf was de eer te beurt gevallen. Je zat er bijeen als leden van misschien twintig verschillende „kerken“, er werd gesproken over tal van vraagstukken, maar over de kerk hoorde je geen woord,

je was samen toch één in Christus? Op den laatsten conferentiedag, een gewonen morgen in de week, gingen ze samen Avondmaal vieren, op een enkele uitzondering na ook alle Nederlanders. De afgevaardigde van de vrijzinnige studentenbeweging, dochter van den minister-president in die dagen, zei later: jammer dat je niet meegegaan bent, het was prachtig. Maar ze had eerst verklaard, niet te gelooven, dat Jezus Christus Zoon van God, de tweede Persoon van het Goddelijk Wezen was.

We zijn de laatste jaren in Kampen in isolement gekomen; het is het isolement der kerk.

In onze situatie betekende „De Reformatie“ voor ons geweldig veel. Er werden heel wat bladen gelezen: Nieuw Nederland, Herrijzend Nederland, In de Waagschaal, De Vrije Kerk, en nog veel meer, maar „De Reformatie“ was en is het lijfblad der Kamper studenten: het is voor hen, behalve oriënterend, leidinggevend orgaan, tevens een trait d'union tusschen Kampen en de kerken. Niet alleen dat zij in de artikelen van K. S. tegen synodocratische en barthiaansche leeringen meermalen klanken hooren, hun van de colleges welbekend — evenzoo in sommige artikelen van de andere hoogleraren —, maar ook, omdat er geen bijzondere dagen zijn aan de Hoogeschool of in Kampens studentenwereld, of ze leveren kopij voor „De Reformatie“. Meer dan ooit te voren heeft het blad aan de Kamper studenten behalve leiding, met name ook inzake kwesties, waar we heel wat over gediscussieerd hebben: de „samenwerking“, de verhouding tot de Christ. Geref., en andere punten, ook steun gegeven. Ik ken geen ander leidinggevend blad, noch bij de synodocraten, noch bij de christ. gereformeerden, waarin de hoofdredacteur zoo meeleeft met de studenten. Hij maakte dat het gereformeerde volk met hen kon meeleven in blijde en ook in moeilijke corpsdagen. Zit F.Q.I. met hooge proceskosten, K. S. vraagt zijn lezers om steun, en stelt zijn eigen girorekening disponibel voor de bedragen. Geen almanak, of K. S. bespreekt hem uitvoerig, en beveelt hem, soms reeds bij voorbaat, hartelijk aan. Moet F.Q.I. van naam veranderen, K. S. geeft aanstonds op School-dag en in „De Reformatie“ een prachtige uiteenzetting over den ouden en nieuwen naam. Ik wil, wat Kampen betreft, er niet meer van zeggen, maar de Kamper studentengeneratie van de laatste jaren is aan „De Reformatie“ zeer, zeer veel verschuldigd!

Voor de gereformeerde studenten buiten Kampen is de strijd de laatste jaren nog veel moeilijker geweest. Ze staan met hun kleine getal temidden van vele puur-ongeloofvigen, temidden ook van hervormde en synodale collega's, onder wie barthianisme en irrationalisme op ontstellende wijze veld winnen. Ze mogen deze collega's niet ontloopen, en ze kunnen het ook niet, want vrijwel elken dag is er de ontmoeting in collegezaal en elders.

De situatie t.a.v. de synodale collega's kan niet duidelijker geteekend worden dan geschied is in het „Adres“ der 31 bezwaarde studenten aan de recente Haagsche synode. Zij spreken van een ontstellend gebrek aan Schriftkennis „zoo nog van kennis gesproken mag worden“ (!), en van een even ontstellend gebrek aan kennis der gereformeerde belijdenis. Met verontrusting gewagen zij van den grooten indirecten invloed van Barth, Miskotte en Van Niftrik, niet slechts op de synodocratische studenten, maar ook op verscheidene van hun predikanten. De jongeren geraken ten prooi aan de leeringen van Barth, juist omdat welhaast niemand b.v. inzake de kerk vandaag concreet weet, wat hij moet beginnen. Juist na '44, aldus schrijven zij, zijn de verwarringen in het leven van hun kerken een goeden voedingsbodem voor het barthianisme, voor relativisme en twijfel. De geest bij zeer velen in S.S.R. en C.S.B. kan niet scherper geteekend worden.

Op dit ontzaglijk donkere front heeft de vrijgemaakte studentengeneratie te strijden gehad sinds '45. Het is bekend, dat in verschillende plaatsen nu eigen gereformeerde studentenverenigingen naast de S.S.R. zijn opgericht, waarin de studenten elkaar steunen om samen staande te blijven in den boezen dag vandaag aan de universiteit. Het is evenzeer bekend, hoe andere vrijgemaakte studenten, waaronder vele „S.S.R.-polemioli“ nog in de S.S.R. doorstrijden. Driemaal is er een landelijke conferentie geweest van alle vrijgemaakte studenten, waar uitvoerig over deze dingen gesproken is. Ik geloof niet, hier nader over te moeten schrijven.

Dat „De Reformatie“ voor allen, hetzij zelfstandig georganiseerd, hetzij onder Puchinger's leiding nog strijdend op het „belijdenisfront“ in S.S.R. en C.S.B., ontzaglijk veel betekent, behoeft geen betoog. Van nabij weet ik, dat in de wekelijksche samenkomsten der H.d.C.-leden in Groningen, „De Reformatie“-inhoud geregeld onderwerp van gesprek vormt. En wat Polemios betreft: evenmin als van de collegedictaten van K.S. zijn de klanken van „De Reformatie“ er vreemd aan. Ik meen zelfs in den stijl van den redacteur van Polemios den invloed te kunnen opmerken van den stijl van den hoofdredacteur van „De Reformatie“.

„De Reformatie“ heeft de vrijgemaakte studenten temidden van een omgeving, die er niets meer van begrijpt, en veelszins indifferenit er voor is, wees-laten zien wat de kerk is, en wat de confessie betekent. Ze heeft bovendien geleerd, met die beide ernst te maken in de samenwerking met anderen. De artikelen van Prof. Holwerda, Dr. H. J. Schilder, Dr. B. Jongeling e.a. over de samenwerking in de Ver. v. Calv. Wijsbegeerte, de publicaties inzake de samenwerking in de A.R.-partij hebben op sommige studenten grootten invloed geoeft. Het is te betreuren dat niet bij alle vrijgemaakte studenten ook deze inhoud van „De Reformatie“ zijn invloed heeft doen blijken.

Ik wil eindigen met 't uitspreken van den hartelijken wensch, dat de God van alle reformatie Zijn kerk nog lang in het bezit mag laten van „De Reformatie“, en van zijn hoofdredacteur, Dr. J. H. Gunning heeft dezen redacteur eenmaal getypeerd als den polemicus-met-het-teere-hart. Hij is ook de polemicus-met-het-jongehart. De man, die vijftientwintig jaar geleden in twee der eerste Reformatie-nummers schreef over „Oud en jong in vroeger eeuw“, is de jongeren niet minder nabij dan toen. Zijn taal is niet minder frisch en oorspronkelijk dan die van de mannen van „In de Waagschaal“; ze is Schriftuurlijker en raker. Zijn forsche, vaak geladen stijl blijft boeien. Zijn geest heeft zijn speelsheid niet verloren; hij is de schrijver over Bill Smith van Philadelphia, de tranen van Rabbi Heschel, over Pukwana en Iagoe, en — over de schavuiten van de lekke schuit. Zij werken en strijden door, ook de schavuiten die een corpbaret dragen, en die straks misschien de taak van de ouderen moeten overnemen. Misschien, — want de antichrist komt, en Jezus Christus komt. Zijn strijd zetten ze voort, vandaag op het studentenfront, geleid en gesteund als alle schavuiten door het blad waar zij elke week met verlangen naar uitzien: „De Reformatie“.

D. DEDDENS.

CORRESPONDENTIE.

Tot ons leedwezen moesten wegens plaatsgebrek enkele artikelen blijven overstaan, of als vervolgstukken geplaatst worden.

Niet opgenomen konden worden een artikel van Dr. E. Th. v. d. Born, „De Reformatie en de Vrijmaking“, een artikel van Dr. H. J. Schilder, „Verscherpte schatting van den schoot der Kerk“. Wij hopen deze artikelen in een der volgende nummers te kunnen geven.

Als vervolgartikelen zijn geplaatst de artikelen van Prof. Deddens en Prof. Veenhof.

Van dit herdenkingsnummer is een zeer beperkt aantal in reserve gedrukt. Voor zoover deze voorraad strekt is dat verkrijgbaar bij de Uitgevers voor 90 cent per exemplaar, bij vooruitbetaling te bestellen per postwissel of per giro, op nummer 406040.

DE UITGEVERS.

Medew

Hier
de w a
pagina's.
Onder
„K. S.“,
(meestal
van, dev
kopij v
lende w
zich, om
mede be
ven, do
(en de
drukt o
soms di
peerend
a f b o u
lezers
keukent
deuren
„opmaal
Hier

hetwelk
gen w
„Gra
leum-n
opzond
Wij
kwam
singsv
oogenb
We b
gemom
Wan
gesteld
pagina
slechts
een .cl
En
pleistes
deze v
een bl